

Plan og beslutningsprosess i COIN

Er oppdragsanalysen i Håndbok for Plan og beslutningsprosess for kompani og eskadron, egnet for oppdragsanalyse i COIN?

Kadett Espen B Mærli

KRIGSSKOLEN

Bachelor i militære studier; ledelse og landmakt

Krigsskolen

Høst 2011

Innholdsfortegnelse

1. INTRODUKSJON	4
1.1 BAKGRUNN	4
1.2 HENSIKT.....	5
1.3 PROBLEMSTILLING	5
1.4 DISPOSISJON.....	6
1.5 AVGRENSNING	6
1.6 BEGREPSAVKLARING.....	6
2. METODE	7
2.1 METODEVALG	7
2.2 METODEBESKRIVELSE.....	7
2.3 VALG AV TEORI.....	8
2.4 METODE- OG KILDEKRITIKK	8
2.5 FORFORSTÅELSE.....	9
3. TEORIKAPITTEL	10
3.1 INNLEDNING.....	10
3.2 HPBP – VIRKEMÅTE OG OPPDRAGSANALYSE.....	10
3.2.1 <i>Bakgrunn</i>	10
3.2.2 <i>Metode</i>	11
3.2.3 <i>Oppdragsanalyse</i>	11
3.3 FM 3-24 – PRINSIPPER OG OPPDRAGSANALYSE I COIN.....	13
3.3.1 <i>Legitimacy Is the Main Objective</i>	13
3.3.2 <i>Unity of Effort Is Essential</i>	14
3.3.3 <i>Counterinsurgents Must Understand the Environment</i>	14
3.3.4 <i>Intelligence Drives Operations</i>	16
3.3.5 <i>Insurgents must be Isolated from their cause and support</i>	17
4. DRØFTING	18
4.1 INNLEDNING.....	18
4.2 ANALYSE AV OPPDRAG.....	18

4.3	ANALYSE AV VÆR OG LENDET	19
4.3.1	<i>Vær / føre / Lys</i>	19
4.3.2	<i>Lendevurdering</i>	20
4.4	ANALYSE AV FIENDEN.....	21
4.4.1	<i>Analyse av trussel</i>	21
4.4.2	<i>Analyse av fiendens HM</i>	22
4.4.3	<i>Analyse av etterretningsbehov</i>	23
4.5	ANALYSE AV EGNE RESSURSER	24
4.6	ANALYSE AV SIVILE	25
5.	KONKLUSJON	28
5.1	OPPSUMMERING OG KONKLUSJON.....	28
	KILDELISTE	30
	VEDLEGG	32

1. Introduksjon

1.1 Bakgrunn

Denne oppgaven vil handle om plan og beslutningsprosess (PBP) i rammen av opprørsbekjempning (COIN). Hæren har i dag kun en håndbok for plan og beslutningsprosesser tilrettelagt for kompaninivået – *Håndbok for Plan og beslutningsprosess for kompani og eskadron* (HPBP). Dette er en forenklet utgave av den overordnede PBP håndboken for bataljonsnivået – *Stabshåndbok for Hæren – Plan- og beslutningsprosessen* (SH-PBP). HPBP presenterer en enklere PBP, men blir samtidig mye mindre omfangsrik hva gjelder oppdragsanalysens dybde. Til sammenligning kan det nevnes at SH-PBP er på totalt 244 sider, og HPBP er på kun 29 sider. Antall sider betyr ikke nødvendigvis at HPBP er en dårlig håndbok, men det er interessant at denne tilsynelatende korte PBP-malen har til hensikt å virke innefor alle typer konflikter. HPBP er, slik hensikten blir beskrevet, ment å dekke PBP uanhengig av hvor konflikten utspiller seg eller hvilken type konflikt det er. Dette til tross for at den amerikanske COIN-doktrinen – FM 3-24 – hevder at det er andre krav til avdelinger som skal gjennomføre høyintensitetskonflikter (HIC) enn til avdelinger som gjennomfører lavintensitetskonflikter (LIC) (FM 3-24, 2010, s ix). Ettersom det er forskjellige krav til avdelingene i forskjellige konflikter, er det grunn til å spørre hvorvidt denne korte PBP-malen kan ivareta PBP i både HIC og LIC operasjoner. I følge Forsvarets fellesoperative doktrine (FFOD) er Forsvarets hovedrasjonale å føre konvensjonell krig. Derfor må man gå ut i fra at HPBP er dimensjonert for HIC, men hvordan er den tilpasset LIC operasjoner, slik som COIN? I følge Olof Kronvall ved Institutt for forsvarsstudier, er det vesentlig at avdelingene som gjennomfører militære operasjonene på bakken i Afghanistan, jobber etter de samme prinsippene som den overordnede strategien bygger på (Kronvall, 2007, s 46). FM 3-24 vil i tillegg hevde at "Effective operations are (...) analyzed at the lowest possible level" (FM 3-24, 2006, s 1-26). Basert på disse påstandene kan man si at PBP i COIN må bygge på de samme prinsippene som den overordnede doktrinen og gjennomføres på lavest mulig nivå. Det har blitt bekreftet at HPBP blir benyttet

som PBP-mal i Afghanistan¹ og må derfor, slik det fremgår av rapporten til Kronvall, være myntet på de krav som stilles i COIN.

1.2 Hensikt

Hensikten med denne dokumentstudien er å analysere hvorvidt HPBP er egnet til bruk i COIN. Med bakgrunn i at FM 3-24 hevder at det stilles egne krav til avdelingene som skal gjennomføre COIN operasjoner og at HPBP er i bruk i Afghanistan, vil det være interessant å se i hvilken grad HPBP ivaretar kravene for PBP i COIN. FM 3-24 er en anerkjent COIN-doktrinen som benyttes i Afghanistan og er en del av strategipensumet på Krigsskolen. FM 3-24 vil slik sett være et naturlig dokument å benytte for å etablere forståelse for hvilke krav som stilles til PBP i COIN.

1.3 Problemstilling

For å analysere hvorvidt HPBP er tilpasset for bruk i COIN, er det naturlig å identifisere hvilke faktorer som vektlegges for PBP i COIN. Deretter kan man se disse faktorene i forhold til hvilke faktorer som vektlegges i HPBP. Slik Kronvall påpeker må det være en sammenheng mellom de prinsipper den overordnede doktrinen bygger på og utførelsen av oppdraget (Kronvall, 2007, 46). Oppgavens utgangspunkt er at, dersom HPBP skal være egnet til bruk i COIN, må det være samsvar mellom de faktorene som analyseres under oppdragsanalysen i HPBP og de faktorene som vektlegges for oppdragsanalyse i FM 3-24. Dette utgangspunktet danner grunnlaget for følgende problemstilling:

Er oppdragsanalysen i *Håndbok for Plan og beslutningsprosess for kompani og eskadron* egnet for oppdragsanalyse i COIN?

¹ Det er blitt bekreftet av S3 TMBN at HPBP blir benyttet til PBP i Afghanistan.

1.4 Disposisjon

Oppgaven består av 5 kapitler. Kapittel 1 vil gi leseren en innføring i bakgrunnen for oppgaven. Kapittel 2 vil ta for seg den metodiske tilnærmingen til dokumentstudien. I kapittel 3 vil det bli redegjort for teori som danner grunnlaget for den videre drøftingen i kapittel 4. Avslutningsvis vil kapittel 5 oppsummere drøftingen og presentere en konklusjon som skal besvare oppgavens problemstilling.

1.5 Avgrensning

Grunnet oppgavens begrensning i omfang, kan ikke oppgaven omfatte hele HPBP. Hensikten med oppgaven er å analysere hvorvidt HPBP er egnet til PBP i COIN. Slik det fremgår av oppgavens problemstilling er den rettet mot oppdragsanalysen i HPBP. Bakgrunn for dette valget henger sammen med at oppdragsanalysen omfatter alle faktorene som vil påvirke den forestående operasjonen. Resultatet av oppdragsanalysen vil danne grunnlage for å avgjøre hvordan oppdrage skal løses. Man kan si at hvilke faktorer som blir analysert og hvordan de blir analysert, bestemmer hvordan oppdraget blir løst. Ved å drøfte likhetene og ulikhetene mellom hvilke faktorer som vektlegges oppdragsanalysen i HPBP og i COIN vil man kunne si noe om i hvilken grad HPBP er egnet til PBP COIN. Videre avgrenses oppgaven til å omfatte kun fem av FM 3-24s prinsipper for COIN. Det er tre årsaker grunner til dette. For det første er teorikapitlet for lite i omfang til å dekke alle de tretten prinsippene. For det andre er det flere av prinsippene som omhandler en tematikk som ikke berøres i en PBP. Den siste årsaken er at FM 3-24 primært er en doktrine for brigade nivået. Flere av prinsippene har en tematikk som ikke kan forventes ivaretatt på kompaninivået.

1.6 Begrepsavklaring

Se vedlegg 2

2. Metode

Dette kapitlet vil ta for seg den metodiske tilnærmingen til dokumentstudien. Den samfunnsvitenskapelige metoden baserer seg på å hente informasjon fra virkeligheten, for så å analysere hva denne informasjonen forteller oss. En riktig metodisk tilnærming vil sikre oppgavens troverdighet og sannsynliggjøre at konklusjonens antagelser blir riktige (Johannesen, Tuft & Christoffersen, 2010, s 30 og 401). Innledningsvis vil det bli redegjort for oppgavens metodevalg, for så å gjennomføre en metodebeskrivelse. Deretter vil det bli presentert en metode- og kildekritikk. Avslutningsvis vil det bli presentert en redegjørelse for forforståelsen.

2.1 Metodevalg

Oppgaven har til hensikt å undersøke hvorvidt HPBP er egnet i COIN. Slik sett er oppgavens problemstilling knyttet til en teoretisk tilnærming til prinsipper og analysefaktorer i COIN. For å etablere en oversikt over hva HPBP vektlegger av prinsipper og analyse faktorer, og hvilke krav COIN stiller til det samme, vurderes det som vesentlig å studere hva som faktisk står skrevet i HPBP og FM 3-24. Denne tilnærmingen vil kreve en dokumentstudie. En dokumentstudie er kvalitativ analyse av dokumenter og tekster (Johannesen, Tuft & Christoffersen, 2010, s 164). Ved å analysere sentrale dokumenter innen problemstillingens tematikk, er oppgaven i tråd med vitenskapelige metode.

2.2 Metodebeskrivelse

Hensikten med denne metodebeskrivelsen er å gi en redegjørelse for hvordan oppgaven metodisk skal bevege seg fra problemstilling til konklusjon. For å kunne besvare oppgavens problemstilling vil dokumentstudien innledningsvis redegjøre for HPBPs oppbygning og hvilke faktorer HPBP vektlegger under oppdragsanalyse. Deretter vil det bli redegjort for relevante prinsipper for COIN og hvilke faktorer som er viktige for oppdragsanalyse i COIN. Når det teoretiske grunnlaget er lagt, vil oppgaven bringe med seg teorien videre inn i drøftingen. Drøftingen vil ta for seg faktorene som utgjør oppdragsanalysen i HPBP, å drøfte

disse opp i mot de identifiserte prinsippene og oppdragsanalysefaktorene for COIN. Funnene i drøftingen vil danne grunnlaget for å besvare oppgavens problemstilling.

2.3 Valg av teori

Innledningsvis var tanken å benytte FFOD for å identifisere hva som kreves av PBP i COIN. Etter de innledende undersøkelsene ble det imidlertid avdekket at FFOD var vurdert i rammen av COIN i en Bacheloroppgave fra 2008 (Reinaas, 2008). Funnene i denne oppgaven viser at FFOD i hovedsak ivaretar prinsippene for COIN, men at det allikevel var noen vesentlige mangler. Derfor ble FFOD vurdert som lite hensiktsmessig. Vider ble de tre autoritetene innen COIN-teori, Galula, Thompson og Kilcullen vurdert. utfordringen ble imidlertid å velge hvilken av de som var den mest relevante. Valget falt til slutt på FM 3-24. Denne doktrinen er den mest potente doktrinen å legge til grunn for denne dokumentstudien av tre årsaker. For det første er den av nyere dato, samtidig som den i stor grad ivaretatt prinsippene og lærdommene fra bøkene til både Thompson og Galula (FM 3-24, 2006, s viii og Nyhamar, 2009, s13). For det andre er FM 3-24, om ikke skrevet av, i stor grad preget av David Kilcullen (Haugen, 2009, s 70). For det tredje lå FM 3-24 til grunn for "The surge" i Irak, som i hovedsak var en vellykket COIN operasjon (ibid, s 71).

2.4 Metode- og kildekritikk

Metodekritikk

En dokumentstudie vil trolig gi oppgaven presisjon i forhold til at oppgavens analyse er basert på to styrende dokumenter innen PBP og COIN. Dokumentstudien vil imidlertid ikke kunne si noe om i hvilken grad avdelingene tilpasser den praktiske bruken, eller benytter andre supplement i tillegg til HPBP under PBP i utlandet. Denne dimensjonen ville trolig blitt ivaretatt dersom analysen var basert på et bredt spekter av informanter med erfaring fra PBP og Afghanistan. En kvalitativ undersøkelse basert på intervjuer ville trolig kunne styrket oppgavens troverdighet. Grunnet oppgavens begrensning, i tid og omfang, er det imidlertid svært begrenset hvor mange intervjuer oppgaven kunne lagt til grunn. Få

informanter ville gitt en subjektiv vinkling som ville vært vanskelig å generalisere. Ettersom oppgaven har en teoretisk vinkling, der problemstillingen er knyttet opp i mot prinsipper, analysefaktorer og krav i COIN, vurderes det som viktigere å analysere hva som faktisk står skrevet i HPBP, opp i mot hva FM 3-24 slår fast. En dokumentstudie vil i så måte ivareta dette.

Kildekritikk

I denne undersøkelsen står de to dokumentene HPBP og FM 3-24 sentralt. Begge dokumentene er styrende på hvert sitt nivå i den militære organisasjonen. Det kan være en utfordring å trekke ut prinsipper i fra det strategiske nivået å drøfte disse ned i mot det taktiske. Analysens utgangspunkt er allikevel at dette kan gjøres. Kompaniene blir i mange tilfeller bindeleddet mellom COIN-strategien på den ene siden og befolkning på den andre (FM 3-24, 2007, s 1-28).

2.5 Forforståelse

Alle mennesker bærer med seg sin egen forforståelse som vi – bevisst og ubevisst – legger til grunn for vår forståelse av verden rundt oss. Vi er bundet til vår egen forforståelse og vil trolig ikke kunne løse en problemstilling uten en forforståelse av det som skal undersøkes (Johannesen, Tuft & Christoffersen, 2010, s 38 – 39). Min forforståelse av Hæren, og dens evne til å tilpasse seg operasjoner i rammen av COIN, har sitt utspring fra utdanningen ved Krigsskolen. Mitt inntrykk er at Hæren i økende grad implementer COIN tankegang på strategisk nivå – gjennom blant annet innføringen av forfattere som Galula, Kilcullen og FM 3-24 i strategipensumet ved Krigsskolen – men at denne implementeringen ikke er like tydelig på det taktiske nivået. Det kan virke som om reglement og håndbøker på taktisk nivå i hovedsak fokuserer på HIC.

3. Teorikapittel

3.1 Innledning

I dette kapitlet er hensikten å redegjøre for teori som danner grunnlaget for å kunne drøfte hvorvidt oppdragsanalysen i HPBP er egne til bruk i COIN. Ettersom denne dokumentstudien i hovedsak er basert på dokumentene HPBP og FM 3-24, vil den påfølgende redegjørelsen fokusere på disse to dokumentene. Innledningsvis vil det kort bli redegjort for HPBPs hensikt og metode, for så å redegjøre for HPBPs oppdragsanalyse. Deretter vil teorien redegjøre for relevante prinsipper og oppdragsanalyse i COIN. Teorikapitlet vil kun omhandle teori som støtter oppunder drøftingen av oppgavens problemstilling.

3.2 HPBP – Virkemåte og oppdragsanalyse

3.2.1 Bakgrunn

HPBP er en utledet og forenklet PBP mal av den overordnede SH-PBP, som er beregnet for bataljon og brigadenivået i Hæren. SH-PBP består av to parallelle prosesser – PBP og IPB (Etterretningsvurderingen av stridsfeltet). Disse prosessene går parallelt og styres av henholdsvis S3 og S2 i bataljonen². Denne prosessen er meget omstendelig og er svært personell krevende. For å gjøre PBP på kompaninivået lettere og mindre omstendelig, ble PBP og IPB prosessene fra bataljonsnivået slått sammen til en samlet PBP³. HPBP ble godkjent til bruk på kompaninivået den 12 april 2010, og er per dags dato den approberte malen for PBP på kompaninivået i hæren.

² S3 er bataljonens operasjonsoffiser og S2 er bataljonens etterretningsoffiser

³ Ref samtale med Maj. Løvland på taktikkseksjonen på Krigsskolen.

3.2.2 Metode

Hensikten med HPBP er å etablere faste prosedyrene for PBP på kompanivået. Retningslinjene som blir beskrevet i HPBP er ment å være styrende for hvordan kompaniene skal drive PBP (HPBP, 2010, s 5). Metoden har til hensikt å hjelpe offiseren til å stille de riktige spørsmålene i PBP, slik at viktige faktorer ikke blir utelatt. Metoden består av 5 trinn: Trinn 1: *Mottak av ordre*. Trinn 2: *Oppdragsanalyse*. Trinn 3: *Utvikling av handlemåte*. Trinn 4: *Utvikling av planen*. Trinn 5: *Gjennomgang og kontroll av planen* (ibid: 6). Denne oppgavens problemstilling er knyttet til oppdraganalysen. Den videre redegjørelsen og den påfølgende drøftingen vil i hovedsak omhandle oppdragsanalysen. Oppdragsanalysen analyserer, som nevnt tidligere, alle faktorer som vil påvirke operasjonen, og konklusjonene fra denne analysen vil danne grunnlaget for valg av HM.

3.2.3 Oppdragsanalyse

Hensikt

Hensikten med en oppdragsanalyse er å identifisere kjernen og omfanget av oppdraget. Oppdragsanalysen analyseres faktorene: *Oppdrag, vær og lende, fienden, egne, tid, sivile og risiko*. Analyse av eget oppdrag, sett i sammenheng med andre egne sine oppdrag, lendet og motstanderens styrker danner grunnlaget for valg av HM (HPBP, s 24). I denne redegjørelsen vil faktorene *tid* og *risiko* utelates i sin helhet. Faktoren *tid* utelates da det er få eller ingen motsetninger å finne mellom HPBP og FM 3-24 hva gjelder faktoren *tid*. Faktoren *risiko* omtales i så liten grad i HPBP at det er lite hensiktsmessig å drøfte opp i mot FM 3-24. De resterende fem faktorene vil nå bli redegjort hver for seg.

Analyse av oppdrag

For å forstå oppdraget må analysen besvare spørsmålene *hva skal gjøres* og *hvorfor skal det gjøres?* Analysen går igjennom høyere enheters oppdrag, intensjon og operasjonskonsept. Deretter analyseres eget oppdrag, samt utledede oppgaver og begrensinger. Analysen skal resultere i et reformulert oppdrag beskrevet som, hvem, når, hva, hvor og hvorfor (ibid, s 9).

Analyse av vær og lendet

Analyse av vær og lendet er en vurdering av hvordan vær og lundefaktorer vil påvirke den forestående operasjonen og fiendens evne til å gjennomføre operasjoner (ibid, s 11). Analysen skal besvare spørsmålet: *Hvordan påvirker lendet og været operasjonen?* Væranalysen består av faktorene: *Vind, temperatur, sikt, skydekke og nedbør / føreforhold.* Til å vurdere lendet benytter HPBP lende vurderingen KAVOD. Lende vurderingen består av faktorene: *Kunstige og naturlige hindringer, atkomstveier, viktig lende, observasjon og skuddfelt, samt dekning og skjul.* (ibid, s 12-14).

Analyse av fienden

Analyse av fienden har til hensikt å skape et best mulig bilde av fienden. Informasjonen om fienden hentes i høyere ordre eller i fra etterretnings produkter mottatt av bataljonens etterretningsressurser. Analysen må ta utgangspunkt i hvordan fienden er beskrevet i høyere ordre og har til hensikt å beskrive fienden gjennom følgende egenskaper: Sammensetning, kapasiteter, operasjonskonsept, fiendens HM, fiendens nå-situasjon og fiendens HM (ibid, s 18-21). Fiendens sammensetning hentes i fra punktet *fienden* i ordren. Kapasitet er i følge HPBP våpenrekkevidde, mobilitet, ildstøtte og tilsvarende. Operasjonskonseptet forstås ut i fra hvordan fienden doktrinelt opererer eller ut i fra hva han har gjort tidligere. Fiendens HM må analyseres ut i fra fiendens nå-situasjon og hva som er fiendens hensikt. I følge HPBP er fiendens hensikter forbundet med hvorvidt han vil angripe, forsterke, sinke eller trekke ut. Til slutt identifiseres foreløpige etterretnings behov (ibid, s 22).

Analyse av egne ressurser

Analyse av egne ressurser har til hensikt å gi en oversikt over egne ressurser, slik at man kan velge HM på bakgrunn av hvilke ressurser man innehar. Denne oversikten inneholder normalt en opplisting av alle enheter i avdelingen ned til og med lag størrelse, samt en liste over alle underleggelser og avdelinger som støtter avdelingen (ibid, s 22). Analyse av egne skal svare på spørsmålene; *Hvilke ressurser er tilgjengelige for å løse oppdraget? Hvilke fordeler og svakheter har mine avdelinger i dette terrenget, mot den aktuelle fienden?* (ibid, s 22).

Analyse av sivile

Analyse av sivile baseres på følgende tre spørsmål:

- Hvordan påvirker egne styrker opinion i operasjonsområdet?
- Hvordan vil sivile forhold påvirke operasjonen?
- Hvordan vil operasjonen påvirke sivile?

Deretter vurderes sivilbefolkning og infrastruktur. (ibid, s 23).

3.3 FM 3-24 – Prinsipper og oppdragsanalyse i COIN

FM 3-24 er den Amerikanske COIN-doktrinen. Dette er en omfattende doktrine som beskriver i alt 13 hovedprinsipper for COIN. Disse er ment til å være retningsgivende for avdelinger som er involvert i COIN operasjoner (FM 3-24, 2006, s 1-20). Slik det fremgår av oppgavens avgrensninger er det kun fem av FM 3-24s COIN-prinsipper som er relevante for den videre drøftingen. De prinsippene som imidlertid legger føringer på kompanivået og på den måten påvirker oppdragsanalysen er: *Legitimacy Is the Main Objective – Unity of Effort Is Essential – Counterinsurgents Must Understand the Environment – Intelligence Drives Operations – Insurgents must be Isolated from their cause and support*. For å kunne belyse kjernen i de valgte prinsippene, vil den videre redegjørelsen tar for seg et prinsipp av gangen.

3.3.1 Legitimacy Is the Main Objective

Den primære oppgaven for alle som er involvert i COIN, er å støtte etableringen av en legitim regjering (FM 2-24, 2006, 1-21). Det militære bidraget i en slik operasjon er bunnet opp i å støtte regjeringen med å forbedre sikkerhetssituasjonen i landet. Regjeringens evne til å opprettholde lov og orden er en vesentlig faktor for at befolkningen frivillig skal anerkjenne en regjering (ibid, s 1-22). Kort fortalt kan man si at for få å oppnå legitimitet må man ha befolkningens støtte, som kun oppnås ved å beskytte befolkningen fra opprøreren. COIN operasjoner må derfor være befolkningsfokuset og ikke fiendefokuset (ibid, s 1-22). I mange tilfeller må operasjonene fokuseres mot fienden, men da ikke for å eliminere

fienden i en konvensjonell forstand, men for å beskytte befolkningen (Håvoll og Reichborn-Kjennerud, 2011, s 28).

3.3.2 Unity of Effort Is Essential

Prinsippet *Unity of effort* handler om å oppnå synergieffekter mellom alle aktørene i et ansvarsområde (AO) og er i følge FM 3-24 en avgjørende effekt for å oppnå suksess i COIN (FM 3-24, 2006, s 2-1). Dette innebærer at alle tiltak som iverksettes i et operasjonsområde må kommuniseres og koordineres med andre relevante aktører i samme område. Ved å koordinere og samkjøre alle tiltak – også sivile, politiske og økonomiske – vil den totale effekten bli større, og man fratar opprøreren muligheten til utnytte aktørenes manglende evne til å samkjøre operasjoner (FM 3-24, 2006, s 1-22). Det militære bidraget i COIN er ofte viktig – og i enkelte tilfeller helt avgjørende – men må allikevel kun ses som et av flere virkemiddel. COIN handler om å vinne befolkningens tillitt og støtte gjennom politiske, økonomiske, militære og sosiale virkemidler (ibid, s 2-1). Dette innebærer at det militære bidraget må jobbe aktivt for å understøtte pågående sivile operasjoner i sitt AO. Ved å søke inkludering av sivile aktører i pågående militære aktiviteter vil man kunne oppnå synergieffekter mellom alle aktører i et AO (ibid, s 2-1).

3.3.3 Counterinsurgents Must Understand the Environment

Dette prinsippet tar for seg viktigheten av å forstå det menneskelige terrenget i sitt AO. Dette innebærer at de militære avdelingene må tilegne seg detaljert kunnskap om menneskene som bor i avdelingens AO (FM 3-24, 2006, s 1-22). Eksempler på slik kunnskap er etnisk fordeling, spenninger imellom forskjellige grupper, ideologier og tro, verdier, maktfordeling og styresett. Opprøreren vil i mange tilfeller være de militære styrkene overlegen når det kommer til forståelse av lokale forhold og evne til å kommunisere med lokalbefolkningen. For å minimere denne forskjellen fremhever FM 3-24 tre krav for hva soldater i en COIN operasjon må ha:

- En klar oppfatning av konfliktens opprinnelse og nyanser
- Forståelse av opprørers motivasjon, styrker og svakheter

- Kunnskap om alle aktørene og deres rolle i AO.

For å forstå de lokale forholdene analyseres operasjonsmiljø, trusselen og sivile forhold. Analysen av operasjonsmiljøet har den samme prinsipielle oppbygningen som analysemodellen KAVOD (3.2.3), men fokuserer i tillegg på hvordan landet påvirker sivilbefolkningen, og hvordan dette igjen vil påvirke operasjonen (ibid, s B1 – B3).

As in conventional operations, terrain analysis in COIN includes examining the terrain's effects on the movement of military units and enemy personnel. However, because COIN focuses on people, terrain analysis usually centers on populated areas and the effects of terrain on the local populace. (FM 3-24, 2006, s B-1)

Trusselanalysen vurderer opprøreren gjennom å identifisere opprørers målsetninger, motivasjon og kapasiteter. Deretter identifiseres fiendens fremtidige operasjonslinje. Fienden man står ovenfor i COIN er ikke en konvensjonell fiende, og vil heller ikke være bundet av en konvensjonell operasjonslinje. Operasjonslinjen henger sammen med fiendens målsetninger, behov og muligheter. Fienden vil til enhver tid velge den operasjonslinjen som har størst mulighet til å fremdrive ønsket effekt. Eksempel på slike tilnærminger kan være konspiratorisk tilnærming, identitetsfokuset tilnærming, urban tilnærming, langvarig borgerkrig, eller en kombinasjon av flere (ibid, s 3-21). For å kunne kontre fiendens taktikk, må man først identifisere fiendens operasjonslinje. Opprøreren vil kunne variere HM etter hvordan målsettingene og kapasitetene forandrer seg. Grunnet opprørers ønske om å oppnå propagandagevinst, vil HM ofte ha til hensikt å skape strategiske effekter (ibid, s 3-21). Opprørers taktikk vil variere fra bakhold, IED angrep, likvideringer, selvmordsaksjoner, demonstrasjoner og undergravende virksomhet. Selve taktikken er slik sett ikke det viktigste for opprøreren, men et middel for å oppnå ønsket effekt (ibid, s 3-23).

Den tredje analysen tar for seg sivile forhold. FM 3-24 vil hevde at "civil considerations are often the most important factors to consider during mission analysis" (FM 3-24, 2006, s B-3). Slik sett er det avgjørende for suksessen i COIN at man innehar detaljert kunnskap om befolkningen som lever innefor sitt AO. Analysen har til hensikt å identifisere faktorer som kan påvirke operasjonen og den sivile befolkningen. For å sikre at viktige faktorer ikke blir

utelatt, benytter FM 3-24 en omfattende analyse, representert ved huskeordet *ASCOPE* (area, structures, capabilities, organizations, people events) (ibid, s B3 – B10). Denne analysen går i dybden på følgende forhold i befolkningen.

- Viktige områder for sivilbefolkning, knyttet til religion, økonomi, handel og tilsvarende (Area).
- Viktig infrastruktur. Hvordan denne infrastrukturen kan nyttes under operasjoner og hva konsekvensen av dette vil være (Structures).
- Hvilke kapasiteter det lokale samfunnet har. Slik som mat og vann tilgang, sanitæranlegg, politi og sykehus (Capabilities).
- Organisasjoner som opererer inne i AO. Disse må identifiseres for å vite hvem som påvirker befolkningen og hvorfor. Her vil også mulighetene for samarbeid med sivile organisasjoner kunne bli identifisert (Organizations).
- Befolkningen. Ved å analysere befolkningen etableres det oversikt over alle aspektene ved de lokale forholdene slik som politisk fordeling, holdninger til regjeringen, stammetilhørighet, behov og maktfordeling (People).
- Viktige hendelser slik som valgdager, opiumsinnhøsting, markedsdager, demonstrasjoner og helligdager (Events) (ibid, s B3 – B10).

3.3.4 Intelligence Drives Operations

Effektiv COIN operasjoner er formet av tidsriktig, spesifikk og troverdig etterretning, som er samlet og prosessert på laveste mulig nivå i den militære organisasjonen (ibid, s 1-23). Etterretningen bidrar til å skape den forståelse av befolkning, vertsnasjon og opprøreren som er nødvendig i følge prinsippet *Counterinsurgents Must Understand the Environment*. Behovet for kunnskap om befolkningen gjelder også for fienden. Slik sett blir kampen om å vinne befolkningens lojalitet og tillit, også en kamp om etterretning og forståelse (ibid, s 3-1). Enhver avdeling og enhver soldat i COIN er en innhentingskapasitet, og må derfor ha den riktige kulturelle og sosiale forståelsen til å gripe tak i informasjonen som genereres gjennom operasjonene. Etterretning i COIN må være knyttet til lokale forhold. Situasjonen i et AO er ikke nødvendigvis den samme som i nabo kompaniets AO. For å kunne arbeide

effektivt må avdelingene opparbeide en lokal forståelse. Dette medfører at avdelinger ned på kompani størrelse må være trent og utstyrt for å generere, analysere og benytte etterretning innefor sitt AO (ibid, s 3-1).

3.3.5 Insurgents must be isolated from their cause and support

I følge FM 3-24 er det lettere å isolere en opprørsgruppe fra ressursene som driver opprøret, å la opprøret dø på rot, enn å drepe alle opprørere. Å drepe opprørere vil i mange sammenhenger være nødvendig, men det å drepe alle vil i de fleste tilfeller være umulig (FM 3-24, 2006, s 1-23). En fiendefokusert tilnærming vil i mange tilfeller også bare øke risikoen for utilsiktet skade, som igjen kan bidra til økt rekruttering for opprørernes sak (ibid, s 1-23, 1-25, 1-27). På grunn av opprørers evne til å rekruttere nye soldater, er det ofte mer effektivt å minske opprørers oppslutning og tilgang på ressurser, enn å kjempe en konvensjonell kamp i ett forsøk på å drepe alle opprørere. FM 3-24 beskriver to forskjellige operasjonslinjer for å isolere opprøreren fra befolkningen og de ressursene som driver opprøret. Den første operasjonslinjen hindrer opprørers tilgang på ideologisk, politisk og økonomisk støtte. Denne operasjonstypen ivaretas primært igjennom politiske og sivile tiltak, men som det fremgår i prinsippet *Unity of effort* det er viktig at de militære bidrar. Det militære bidraget i slike operasjoner er ofte forbundet med sikkerhet og informasjonsoperasjoner (ibid, s 2-1). Den andre operasjonslinjen består av fysiske tiltak, og har til hensikt å hindre opprøreren å påvirke befolkningen, slik som innføring av ID kort, portforbud, begrensning i hvor lenge folk kan være borte i fra landsbyen, begrensninger i antall besøkende, veikontrollposter og tilsvarende. Poenget med slike tiltak er å etablere en oversikt over hvilke personer som bor i område, og på den måten kunne identifisere eventuelle opprørere. I denne fasen er informasjonsoperasjoner avgjørende. Alle kontrolltiltak vil oppfattes negativt av lokalbefolkningen, dersom det ikke blir informert om hensikten bak tiltakene (ibid, s 5-21).

4. Drøfting

4.1 Innledning

I dette kapitlet er hensikten å drøfte teorien i fra kapittel 3. Teorien har redegjort for HPBPs oppdragsanalyse og hvilke faktorer som vektlegges. Videre ble det redegjort for hvilke prinsipper og faktorer FM 3-24 vektlegger for COIN. Ved å drøfte disse funnene opp i mot hverandre, vil man kunne se likheter og ulikheter i hvordan HPBP og FM 3-24 gjennomfører oppdragsanalyse. Funnene i drøftingen vil si noe om hvorvidt HPBP er tilpasset oppdragsanalyse i COIN.

4.2 Analyse av oppdrag

I kapittel 3.1.3 ble det redegjort for hvordan en analyse av oppdraget skal gjennomføres. Analyse av oppdraget tar for seg eget oppdrag i detalj, samtidig som man må forstå den overordnede planen. Det presiseres i HPBP at dersom man skal kunne forstå sin egen plan, må man også forstå oppdrag og intensjon for de to nivåene over seg i organisasjonen (HPBP, 2010, s 9). Tanken om at man må være bevisst sin egen rolle i en større plan samsvarer i så måte med COIN prinsippet *Unity of effort*. FM 3-24 fremhever viktigheten av enhetlig innsats ved å peke på utfordringene ved ukoordinerte operasjoner ”Unity of effort must be present at every echelon of a COIN operation. Otherwise, well-intentioned but uncoordinated actions can cancel each other or provide vulnerabilities for insurgents to exploit” (FM 3-24, 2006, s 1-22). Slik sett kan man si at HPBP ivaretar prinsippet *Unity of effort* innen egen organisasjon.

Det som imidlertid fremstår som en kontrast er at HPBP utelukkende analyserer eget oppdrag og egen organisasjon. HPBP analyserer ikke oppdraget sett i forhold til andre militære avdelinger eller sivile organisasjoner i sitt AO (HPBP, 2010, s 9-10). På den måten blir HPBPs analyse av oppdraget kun en vurdering av eget oppdrag i egen organisasjon og

ikke en analyse av mulige synergieffekter mellom alle aktørene i sitt område. Slik det fremgikk av teorien (3.3.2) er det å søke synergieffekter en forutsetning for å lykkes i COIN.

Delkonklusjon

Slik det fremgår av drøftingen ivaretar HPBP koordinering og forståelse av oppdraget i egen organisasjon, men analyserer i liten grad hvordan eget oppdrag kan ses i sammenheng med andre avdelinger og sivile organisasjoner (NGO) i sitt AO. Dette medfører at analysen ikke identifiserer samarbeidspartnere og synergieffekter slik teorien (3.3.2) vil hevde er en forutsetning for å lykkes i COIN. HPBP åpner slik sett ikke for dette under analyse av oppdrag.

4.3 Analyse av vær og lendet

4.3.1 Vær / føre / Lys

HPBP og FM 3-24 gjennomfører begge analyser av vær og føre, men det er imidlertid en forskjell i hvorfor været analyseres og hva som vektlegges i analysen. I følge HPBP er hensikten med væranalysen å finne ut hvordan vær og føre vil påvirke egen avdelig og fiendens evne til å gjennomføre operasjoner. Gjennom å analysere været i kontekst av mobilitet, sikt, materiell og soldatenes stridsevne, vil HPBP etablere en oversikt over hvilke fordeler og ulemper egne avdelinger og fienden har i forhold til været (HPBP, 2010, s 14). FM 3-24 på sin side vil hevde at analysens fokus må være på hvordan vær og føre vil påvirke sivilbefolkningen i området. Aktiviteter slik som jordbruk og smugling påvirkes av været og må derfor vurderes (FM 3-24, 2006, s 3-3). Dersom dårlig vær medfører økt smugleraktiviteten, vil dette eksempelvis kunne medføre større sannsynlighet for trefninger mellom smuglere og opprørsbekjempere. Utsiktede trefninger vil kunne skape uønskede spenninger i området. Slik det fremgår av drøftingen kan man si at væranalysen i HPBP fokuserer på avdelingens fremkommelighet og soldatenes stridsutholdenhet som følge av været, mens FM 3-24 fokuserer på hvordan været vil påvirke befolkningen og samfunnsaktiviteter slik som jordbruk og smugling. Både HPBP og FM 3-24 analyserer været's påvirkning på operasjonen, men det er en vesentlig forskjell i hvorfor været analyseres.

4.3.2 Lendevurdering

HPBPs lendevurdering ser lendefaktorer slik som hindringer, atkomstveier og viktig lende i forhold til hvilke muligheter og begrensinger lendet gir egne avdelinger og fienden. I følge HPBP har faktorene samme påvirkning på opprøreren, som for opprørsbekjemperen (HPBP, 2010, s 14). FM 3-24 vil på sin side se lendefaktorene i lys av befolkningene og hvordan lendet er bundet opp i befolkningen. Ettersom lendet må ses i sammenheng med befolkningen som bor i området, vil også lendets begrensinger og muligheter være annerledes for opprøreren enn for opprørsbekjemperen. Eksempelvis kan man se at HPBP vurderer hindringer til å omfatte fysiske lendegjenstander som representerer en utfordring i forhold til egne avdelingers fremrykningsmuligheter, slik som elver, gjerder, voller og minefelt, og at viktig lende er områder som ”gir en markant fordel til den av partene som besitter eller kontrollerer det” (ibid, s 16). FM 3-24 vil derimot hevde at hindringene for opprøreren, er tiltak som hindrer opprøreren å bevege seg fritt eller kommunisere fritt, slik som trafikk kontroller, elektroniske sikkerhetsinstallasjoner og vakthold. Hindringer for opprørsbekjemperen er knyttet til språk, kulturforståelse og engasjementsregler (ROE) (FM 3-24, 2006, s B-2). Videre ser FM 3-24 viktig lende som områder som er viktige for befolkningen og derfor viktig å beskytte i forbindelse med en operasjon. Slik det fremgår av drøftingen kan man se at HPBP vurderer lendet med tanke på den militære delen av operasjonen, og ikke med tanke på hvordan befolkningen er knyttet til lendet. HPBP vurderer heller ikke hvordan lendet og området vil gi forskjellige utfordringer for opprører og opprørsbekjemperen.

Delkonklusjon

Drøftingen har vist at HPBP fokuserer analysen på hvordan været og lendet vil påvirke egen avdeling og fienden. Analysen har til hensikt å identifisere hvordan vær og lendet kan utnyttes militært i forhold til fremrykningsmuligheter og viktige taktiske områder. Ved å primært fokusere på egen avdeling og fienden, tar ikke HPBP høyde for hvordan befolkningen påvirker lendet. Dette står i kontrast til FM 3-24 som vil hevde at hensikten med en lendevurdering i COIN, er å identifisere hvordan lendet er knyttet til befolkningen og hvordan det vil påvirke operasjonen, ”COIN focuses on people, terrain analysis usually

centers on populated areas and the effects of terrain on the local populace” (FM 3-24, 2006, s B-1). HPBP ivaretar slik sett ikke befolkningen i sin analyse av vær og lendet.

4.4 Analyse av fienden

Hensikten med HPBPs analyse av fienden er å skape et best mulig bilde av fienden og hans fremtidig HM. Denne hensikten sammenfaller slik sett godt med prinsippet *Counterinsurgents Must Understand the Environment* som blir beskrevet i kapittel 3.3.3. Det er imidlertid noen forskjeller i hvordan HPBP og FM 3-24 vurderer fienden. Både HPBP og FM 3-24 deler analysen av fiende inn i tre hoveddeler. Først analyserer trusselen fienden utgjør, deretter analyseres fiendens fremtidige HM og avslutningsvis analyseres fremtidige etterretningsbehov. For enkelthetskyld vil den påfølgende drøftingen behandle de tre analysene hver for seg.

4.4.1 Analyse av trussel

Analyse av trusselen har til hensikt å identifisere hvilken trussel fienden utgjør. Både HPBP og FM 3-24 er opptatt av å etablere en forståelse av fiendens sammensetning, kapasiteter og hvordan han opererer. Det er imidlertid noen motsetninger i hva som legges i de forskjellige begrepene. Hensikten med å analysere trusselen er i følge HPBP, å kunne konkludere med hva som er fiendens *order of Battle* og hvordan han opererer doktrinelt. Denne informasjonen om fienden hentes under punktet *fienden* i høyere ordre (HPBP, 2010, s 18). FM 3-24 på sin side vil hevde at fiendens organisasjon og operasjonskonsept varierer fra område til område, og at denne informasjonen må identifiseres lokalt (FM 3-24, 2010, s 3-13). Fiendens organisasjon er bundet opp i eksisterende sosiale nettverk slik som familieforbindelse, stammetilhørighet og kulturelle tilknytninger. Slike nettverk varierer fra distrikt til distrikt (ibid, 3-19). Dersom man ser fiendens sammensetning ut i fra overordnet ordre, slik HPBP legger opp til, vil man ikke kunne forstå hvilken trussel fienden utgjør lokalt.

HPBP legger til grunn at fiendens kapasiteter er bundet opp i egenskaper slik som våpenrekkevidde, ildstøtte, beskyttelse, logistikk og kommando og kontroll. FM 3-24 på sin side vil se fiendens kapasiteter som de egenskapene fienden har tilgjengelig for å oppnå sine målsetninger – politisk, sosialt eller økonomisk. De tradisjonelle kapasitetene vurderes også i FM 3-24, men som det fremgår i teorien (3.3.5) er det viktigere å angripe opprørers målsetninger, motivasjon og aksept i lokalsamfunnet, enn å angripe fiendens soldater og stillinger (FM 3-24, 2010, s 1-23). Denne forskjellen i hva som anses som fiendes kapasiteter medfører at HPBP etablerer en god oversikt over fiendens militære kapasiteter, men at kapasiteter slik som finansiell tilgang, IED-fabrikker, skjulesteder, og hvordan opprøreren rekrutterer i befolkningen ikke blir identifisert.

For å forstå fiendens operasjonskonsept analyserer HPBP fienden ut ifra hvordan fienden har operert tidligere samt hva som er hans målsetninger. For å kunne nyttegjøre seg av tidligere erfaringer, presiserer FM 3-24 at en militær organisasjon må utvikle et system for å ivareta og distribuere erfaringer. HPBP redegjør ikke for et slik konsept, men spørsmålene som stilles i analysen av fienden, vil antagelig bidra til å identifisere tidligere erfaringer og på den måten påvirke valg av HM. HPBP trekker også frem viktigheten av å vurdere lokal kultur og den menneskelige faktoren i forhold til fiendens mulige operasjonskonsept, og ser på den måten fienden i sammenheng med befolkningen. Denne tilnærmingen samsvarer godt med FM 3-24 tilnærming.

4.4.2 Analyse av fiendens HM

Ved å se på fiendens nå-situasjon, forsterkningsmuligheter, målsettinger, samt motivasjon, vil man i følge HPBP kunne fastslå hvorvidt fienden velger å angripe, forsterke, forsvare, sinke eller trekke ut (HPBP, 2010, s 20). FM 3-24 har en annen tilnærming og ser opprørers operasjonelle muligheter i en bredere kontekst. For å kunne fastslå fiendens taktiske tilnærming, må man først fastslå hvilken operasjonslinje fienden velger. I følge teorien (3.3.3) vil fienden velge operasjonslinjer av typen konspiratorisk tilnærming, militær tilnærming, urban strid, langvarig befolkningskrig og identitetsfokusert (oss og dem) (FM 3-24, 2006, 3-21). For å kunne iverksette effektive mottiltak mot fiendens taktiske tilnærming, må man først fastslå hvilken operasjonslinje fienden velger (ibid, s 3-21 - 3-22). Drøftingen

har vist at en militær tilnærming kun er en av flere mulige operasjonslinjer for en fiende i COIN. HPBPs analyserer kun den militære tilnærmingen og er derfor noe begrenset i forhold til hva som kreves av analysen med tanke på fiendens HM i COIN.

I tillegg til at fiendens operasjonelle muligheter ikke blir tilstrekkelig identifisert, er det noen utfordringer knyttet til hvordan HPBP vurderer fiendens HM. HPBP eksemplifiserer fiendens mulige HM med hvorvidt fienden vil velge å angripe, forsterke, forsvare, sinke eller trekke ut. Disse alternative HM samsvarer imidlertid dårlig med de eksemplene FM 3-24 legger til grunn for mulige fiendtlig HM, selv ved en militær tilnærming. I følge FM 3-24 vil fienden primært benytte taktikk av typen bakhold, likvideringer, brannstiftelse, IED angrep, selvmordsbombing og kidnapping for å oppnå sine målsetninger (ibid, s 3-23). Slik det fremgår i teorien (3.3.3) ønsker fiende primært å oppnå propagandaeffekter og ikke avgjørende strid. Taktikk av typen angrep, forsvar og sink er derfor mindre sannsynlig i COIN. HPBP vil derfor ha utfordringer med å identifisere fiendens HM i COIN, selv i en situasjon der fienden velger en militær tilnærming.

4.4.3 Analyse av etterretningsbehov

For å kunne verifisere og bekrefte sine antagelser rundt fiendens HM, analyserer HPBP hvilke etterretningsbehov som finnes (HPBP, 2010, s 22). På den måten ivaretar HPBP deler av prinsippet *Intelligence Drives Operations*. Effektive operasjoner i COIN er, som det fremgår i kapittel 3.3.4, basert på tidsriktig, spesifikk og troverdig etterretning. Ved kun å verifisere eller bekrefte antagelsene om fiendens våpen og militære målsettinger, analyserer ikke HPBP det fulle etterretningspotensialet i den forestående operasjonen. Etterretning i COIN må fokusere på mer enn kun fienden. For å forstå den lokale befolkningen, den lokale fienden og de lokale myndighetene, må man også forstå den lokale kulturen, den lokale maktbalansen og de lokale måtene å drive samfunnet på (FM 3-24, 2006, s 3-1).

Delkonklusjon

Slik det fremgår av drøftingen kan det se ut til at HPBP analyserer fienden med et utgangspunkt om at fienden har en militær tilnærming og at fiendens organisasjon forstås ut i

fra overordnet ordre. Dette medfører at fienden ikke blir analysert lokalt slik det presiseres at det må gjøres i COIN. Fiendens kapasiteter blir i HPBP analysert i forhold til egenskaper som våpenrekkevidde og ildstøtte, og ikke i forhold til fiendens tilgang på penger, IEDer og skjulesteder. Dette medfører at HPBP ender opp med en vurdering av fiendens kapasiteter, som ikke samsvarer med FM 3-24 hva gjelder fiendens viktige kapasiteter i COIN. Drøftingen har også vist at HPBP har en konvensjonell tilnærming til å forstå fiendens mulige HM. Ved å ikke vurdere de samme fiendtlige HM som FM 3-24, identifiserer ikke HPBP taktikk av typen bakhold, IED angrep, trusler og likvideringer. Hensikten med analysen av fienden er i følge kapittel 3.3.3 å kontre fiendens taktikk. HPBP vil ha problemer med å identifisere fiendens taktikk og med det ha problemer med å kontre denne.

4.5 Analyse av egne ressurser

I analyse av egne ressurser etablere HPBP en oversikt over eget kompani og tilgjengelige støtteressurser. Ved å stille seg spørsmålene *Hvilken tilgjengelig støtte finnes?* og *Hvordan vil andre egne påvike mitt oppdrag?* Åpner HPBP for å kunne identifisere områder der det enten er behov for koordinering eller områder der man kan oppnå samarbeid og synergi utover egen avdeling. Slik det fremgår av kapittel 3.3.2 er det militære bidraget i COIN kun en av flere viktige virkemiddel for å oppnå suksess. For at disse virkemidlene skal kunne fungere optimalt, må de militære avdelingene arbeide aktivt for å understøtte sivil aktivitet i eget AO. For å kunne utnytte mulighetene for samarbeid på tvers av avdelinger og organisasjoner, må man først identifisere og forstå hvilke kapasiteter som er tilgjengelig i AO. Deretter analyseres det i hvilken grad disse kapasitetene kan nyttegjøres i egen operasjon. HPBP er inne på noe ved å spørre seg hvordan andre avdelinger og organisasjoner vil kunne påvirke eget oppdrag, men virker allikevel ikke innefor rammene av prinsippet *Unity of Effort*. Slik det fremgår i kapittel 3.3.2 er suksess i COIN bundet opp i å oppnå samarbeid og synergi i mellom sivile og militære. Eksemplene som legges til grunn for samarbeid i HPBP er knyttet til militære avdelinger. Begreper slik som sivile aktører eller politiske organisasjoner nevnes ikke. HPBP analyserer slik sett egen militær organisasjon, men utelater i sin helhet vurderinger knyttet til hvilke ikke-militære ressurser som finnes i AO.

Delkonklusjon

Funnene i denne delen viser at analysen primært er rettet mot egen organisasjon og militære ressurser. Ved å kun fokusere på egen organisasjon tar ikke analysen høyde for sivile aktører i AO. Dette medfører at muligheten for å kunne identifisere samarbeidsmuligheter på tvers av avdelinger og organisasjoner blir redusert. Ved å ikke analysere hvordan man kan oppnå synergieffekter med andre aktører, utover militære ressurser. Ivaretar ikke HPBP potensialet for samarbeid innen eget AO slik FM 3-24 og prinsippet *Unity of Effort* beskriver det.

4.6 Analyse av sivile

Analyse av sivile forhold er i følge FM 3-24 den viktigste analysen i COIN (FM 3-24, 2006, s B-3). Den overordnede hensikten med en COIN operasjon er som det fremgår i kapittel 3.3.1, å etablere en legitim regjering. For å oppnå legitimitet må regjeringen ha befolkningens støtte. Denne støtten er bundet opp i hvorvidt befolkningen føler seg trygge og ivaretatt av regjeringen. De militæres rolle i COIN er å beskytte befolkningen. Avdelingene er ute blant befolkningen og har med det interaksjon med samfunnet og menneskene som bor der. For å kunne operere effektivt, uten å komme i konflikt med befolkningen, må opprørsbekjemperen forstå det menneskelige terrenget. Viktigheten av dette presiserer i teorien (3.3.3) og i prinsippet *Counterinsurgents must understand the environment*. For å etablere denne forståelsen benytter FM 3-24 analysen modellen ASCOPE (3.3.3).

FM 3-24 analyserer hvilke områder som er viktige for befolkningen, hvilken infrastruktur som finnes og hvilke kapasiteter befolkningen råder over. Ved det etableres det en forståelse av hvilke områder som må beskyttes og hvilke områder og kapasiteter som kan utnyttes under operasjoner (FM 3-24, 2006, s B-4). Ved å identifisere hva befolkningen har og ikke har, kan opprørsbekjemperen bidra til å etablere nye kapasiteter der de ser at disse mangler og beskytte allerede eksisterende kapasiteter. Dette vil i følge FM 3-24 bidra til å øke regjeringens legitimitet. HPBP på sin side søker også å etablere en oversikt over infrastruktur og kapasiteter, men har ingen uttalt ambisjon for hvorfor disse kapasitetene identifiseres. Analysen bidrar ikke med eksempler eller oppfølgingsspørsmål, noe som gjør

at analysen fremstrå som uklart i forhold til hvilken informasjon om infrastrukturen HPBP mener er viktig. Analysen av infrastruktur og kapasiteter blir derfor noe kortfattet og uklart i forhold til å etablere den forståelsen FM 3-24 hevder er vesentlig i COIN.

Videre analyseres forhold knyttet til organisasjoner, befolkningen og vesentlige hendelser innen AO. Dette skaper en forståelse av dynamikken som styrer og driver samfunnet. Ved å analysere hvilke organisasjoner som er aktive innen sivilbefolkningen og hvordan befolkningen er fordelt med tanke på politiske preferanser, stammetilhørighet og lokale konflikter, skaper FM 3-24 grundig kunnskap om lokale forhold (ibid, s B4 - B9). Dette gir mulighet til å arbeide med og ikke i mot befolkningen. HPBPs analyse av befolkningen er relativt lik FM 3-24s analyse, hva gjelder hvilke faktorer som skal analyseres, men hensikten med analysen og hvilke konklusjoner analysen forventer, fremgår ikke av analysen. HPBP knytter vurderinger til organisasjoner, ledere, aktører og etnisk dynamikk, og virker med det innenfor det samme begrepsområde som FM 3-24, men mangelen på oppfølgingsspørsmål gir imidlertid ikke analysen den tyngden den trenger slik denne analysen fremgår i FM 3-24.

FM 3-24 vil hevde at COIN operasjoner må være befolkningsfokusert (3.3.3). HPBP bærer imidlertid ikke preg av å være det. Utfordringen med analysen av sivile forhold i HPBP, er at den er kortfattet og utydelig. Dette skaper en usikkerhet i forhold til hva som skal vurderes og hvorfor. Eksempelvis kan man se at væranalysen i HPBP går over fire sider – der en halv side tar for seg vindforhold. Den samlede analysen av sivile forhold er derimot på kun en halv side (HPBP, 2006, s 19). Hvor mye plass som benyttes til de forskjellige analysene, bidrar slik sett ikke til en konklusjon, men gir et inntrykk av hvor mye forskjellige faktorer prioriteres. Ved å sidestille analyse av sivile forhold med analysen av vindforhold, hva gjelder omfang, bærer ikke HPBP preg av å være befolkningsfokusert.

Delkonklusjon

Drøftingen har vist at analysen av sivile i HPBP fremstår som kortfattet og uklar i forhold til FM 3-24s ASCOPE. Analysen i HPBP innehar de samme overordnede faktorene som FM 3-24, men analysen beskriver ingen hensikt eller målsetninger. Derfor er det vanskelig å forstå hvilke konklusjoner HPBP ønsker. Analysen har ingen dybde hva gjelder

oppfølgingsspørsmål, så konklusjonene i analysen vil trolig bli overfladiske. Manglende eksempler gjør det også vanskelig å forstå hva faktoren innebærer for operasjonen. Analysen av sivile er slik det fremgår av drøftingen den analysen der det er størst forskjell i mellom HPBP og FM 3-24.

5. Konklusjon

5.1 Oppsummering og konklusjon

Utgangspunktet for denne oppgaven var å se hvorvidt oppdragsanalysen i HPBP er et egnet analyseverktøy til bruk i COIN. For å besvare oppgavens problemstilling ble det valgt å gjennomføre en dokumentstudie av HPBP og COIN-doktrinen FM 3-24. Ved å identifisere hvilke faktorer oppdragsanalysen i HPBP bygget på og hvordan disse blir analysert. Kunne drøftingen vurdere i hvilken grad disse samsvarte med de prinsipper og faktorer for oppdragsanalyse i COIN FM 3-24 vektlegger.

Drøftingen viste at HPBP ivaretar koordinering, forståelse av oppdraget og hensikt i egen organisasjon, men at analysen i liten grad vurderer hvordan eget oppdrag kan ses i sammenheng med andre avdelinger og sivile organisasjoner i sitt AO. Dette medfører at analysen ikke identifiserer mulige samarbeidspartnere og mulige synergieffekter ut over egen organisasjon. Enhetlig innsats og synergieffekter en forutsetning for å lykkes i COIN. HPBP grundig hva gjelder vær og lendets påvirkning av egen avdeling og fienden. Utfordringen er imidlertid at HPBP kun analyserer taktiske faktorer i militær forstand, slik som fremrykningsmuligheter, taktiske viktige lende og skuddfelt. HPBP tar ikke høyde for hvordan befolkningen påvirker lendet og operasjonen. Dette står i kontrast til teorien (3.3.3) som vil hevde at hensikten med en lende vurdering i COIN er å identifisere hvordan lendet er knyttet til befolkningen, og hvordan sammenhengen mellom befolkningen og operasjonsområdet vil påvirke operasjonen.

Videre analyserer HPBP fienden ut i fra overordnet ordre og tar utgangspunkt i at fienden kun velger en militær tilnærming. Dette medfører at fiende ikke blir analysert lokalt slik FM 3-24 presiseres at det må gjøres i COIN. Fiendens kapasiteter blir i HPBP analyseres i forhold til egenskaper som våpenrekkevidde, ildstøtte og pansring, og ikke i forhold til fiendens tilgang på penger, IEDer og skjulesteder. HPBP ender slik sett med en vurdering av fiendens kapasiteter som ikke samsvarer med de kapasitetene FM 3-24 tilegger en fiende i COIN. Ved å fokusere på hvorvidt fiende vil benytte tradisjonelle taktikker slik som slå,

holde eller sinke, analyseres ikke fiendens HM slik de fortøner seg i COIN. Grunnet fiendens ønske om å unngå avgjørende strid benytter fienden i COIN uttradisjonell taktikk slik som bakhold, IED angrep, trusler og likvideringer. Ettersom HPBP vil ha problemer med å identifisere riktig fiendtlig taktikk, vil han også ha problemer med å kontre taktikken.

Avslutningsvis viste drøftingen at analysen av sivile forhold er kortfattet og uklar i forhold til å dekke det spekteret FM 3-24 beskriver. Analysen innehar noen av de samme overordnede faktorene som FM 3-24, men analysen i HPBP beskriver ingen hensikt eller målsetninger med denne analysen, og det er vanskelig å forstå hvilke konklusjoner HPBP er ute etter. Analysens dybde, hva gjelder oppfølgingsspørsmål, er såpass liten at konklusjonene av analysen vil kunne bli overfladiske. Analysen av sivile forhold fremstår som den svakeste analysen i hele HPBP, noe som for øvrig står kontrast til FM 3-24 som fremhever at analyse av sivile forhold er den viktigste delen av oppdragsanalyse i COIN.

Ut i fra de funnene som er gjort i denne dokumentstudien, kan det se ut til at HPBP ikke fullt ut er egnet til oppdragsanalyse i COIN. HPBP ivaretar i liten grad regelen om at COIN må være befolkningsfokusert og fokusert i større grad på hvordan fienden og egen avdeling påvirke hverandre og lendet. Slik sett ivaretar HPBP svært få av de grunnleggende prinsipper for COIN. Ved å kombinere oppdragsanalysen i HPBP med FM 3-24s analyse av lende, fiende og sivile, ville man i større grad kunne ivarett prinsippene for COIN. Det ble hevdet i innledningen at det er forskjellige krav til militære avdelinger avhengig hvilken type konflikt de deltar i. Det kan se ut til at denne reglen også gjelder for analyseverktøy.

"If all you have is a hammer, everything looks like a nail"

Abraham Maslow

Kildeliste

- FFOD (2007). *Forsvarets Fellesoperative Doktrine*. Oslo: Forsvarsstaben. 1. opplag.
- FM 3-24 (2006). *Counterinsurgency*. Washington D.C: Headquarters Department of the Army
- FM 3-24.2. *Tactics in Counterinsurgency*. Washington D.C: Headquarters Department of the Army.
- Galula, David (2006). *Counterinsurgency Warfare – Theory and Practice*. Westport, CT & London: Praeger Security International (first published 1964)
- Haugen, Jahn Bjørnar (2009). *Opprørsbekjempelse – doktrine og praksis. FM 3-24 og The Surge*. Masteroppgave, Forsvarets stabsskole, Oslo
- Henriksen, Thomas H (2010). *Afghanistan, counterinsurgency, and the Indirect Approach*. JSOU Report 10-3.-3henriksenAfghanIA_final.pdf
- Hæren (2010-04). *Håndbok for Plan og beslutningsprosess for kompani og eskadron*. Rena: Forfatter.
- Hæren (2010-12). *Stabshåndbok for Hæren – Plan og beslutningsprosessen*. Heggelia: | Forfatter
- Håvoll, Harald (2008). *COIN Revisited – Lessons of the classical literature on counterinsurgency and its applicability to the Afghan hybrid insurgency*. NUPI Report: ISBN 978-82-7002-198-7
- Håvoll, Harald og Reichborn-Kjennerud, Erik (2011) *Småstaters møte med irregulære trusler – utfordringer og konsekvenser for Forsvaret*. Oslo: Forsvarets høgskole.
- Johnson, Thomas H and Mason, Chris M (2007). *Understanding the Taliban and Insurgency in Afghanistan*. Academic Search Elite. ISSN: 00304387
- Kilcullen, David (2009). *”the accidental Guerrilla – Fighting Small Wars in the Midst of a Big One”* London: C.Hurst & Co (Publishers) Ltd. ISBN 978-1-85065-955-6
- Kronvall, Olof (2007). *Finally Eating Soup with a knife?- A Historical Perspective on the US Army’s 2006 Counterinsurgency Doctrine*. Institutt for forsvarsstudier: Oslo files on security and defense – 05/2007.

- Nagl, J (2005). *Learning to Eat Soup with a knife*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Nyhamar, Tore (2009). *Counterinsurgency Field manual 3-24 and operations*. FFI-rapport 2009/01342, Forsvarets forskningsinstitutt (FFI).
- Proud, Matt (2011). *The COIN environment – the integration and execution of lethal and non-lethal effects at the tactical level – platoon team lessons from MRTF-2 in Afghanistan*. Australian Army Journal, Volume VIII, Number 1. Autumn 2011.
- Reinaas, Brage (2008). *Counterinsurgency – Norske doktriner og reglement for COIN*. Bacheloroppgave, Krigsskolen
- Rekkedal, Nils Marius (2005). *Opprør og opprørsbekjempning*. Vallingby: Elanders Gotab
- Scott, Trent and Agoglia, John (2008). *Getting the Basics Right: A Discussion on Tactical Actions for Strategic Impact in Afghanistan*. WWW.Smallwarsjournal.com. <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/getting-the-basics-right-in-afghanistan>
- Thompson, Sir Robert (1966). *Defeating Communist Insurgency: The lessons of Malaya and Vietnam*. London: Chatto & Windus.
- Trettenes, Harald (2009). *Militærmakt i komplekse konflikter – sjefens trening og hans praksis i Afghanistan*. Masteroppgave, Forsvarets stabsskole, Oslo

Vedlegg

Vedlegg 1: Forkortelser

Vedlegg 2: Begrepsavklaring og definisjoner

Vedlegg 1: Forkortelser

AO	Ansvarsområde
ASCOPE	Area, structures, capabilities, organizations, people, events.
COIN	Counterinsurgency – Opprørsbekjempelse (definisjon, se vedlegg 2)
FFOD	Forsvarets fellesoperative doktrine
HM	Handlemåte
HN	Host nation – Vertsnasjon
HPBP	Håndbok for Plan og beslutningsprosess for kompani og eskadron.
IGO	Intergovernmental organizations (FN osv)
IO	Informasjons operasjoner
KAVOD	Kunstige og naturlige hindringer, atkomstveier, viktig lende, observasjon og skuddfelt, dekning og skjul.
NGO	Nongovernmental organizations (se vedlegg 2)
PBP	Plan og beslutningsprosess
ROE	Rules of engagement – Engasjementsregler (se vedlegg 2)
TMBN	Telemark Bataljon
UTS	Utvikling til strid (se vedlegg 2)

Vedlegg 2: Begrepsavklaring og definisjoner:

ASCOPE

Analyseverktøy for analysen av sivile forhold. Tar for seg faktorene: Area, structures, capabilities, organizations, people, events

Counterinsurgency (COIN)

” (joint) those military, paramilitary, political, economic, psychological, and civic actions taken by a government to defeat insurgency” (FM 3-24 2006: Glossary-4)

Høyintensitetskonflikt (HIC)

FFOD skriver følgende om høyintensitetskonflikter:

”*Høyintensitetskonflikter* ble definert som konflikter der staters eksistens sto på spill, og der hele samfunnet skulle innrettes mot krig. En slik konflikt ville være kjennetegnet av at konvensjonelle militære styrker sto mot hverandre, og metodene ville være deretter. I siste instans kunne det komme en eskalering til bruk av kjernevåpen. De to verdenskrigene i forrige århundre var høyintensitetskonflikter” (FFOD 2007: 27).

KAVOD

Analyseverktøy til bruk under lendevedvurdering. Omfatter faktorene: Kunstige og naturlige hindringer, atkomstveier, viktig lende, observasjon og skuddfelt, dekning og skjul

Lavintensitetskonflikt (LIC)

FFOD skriver følgende om lavintensitetskonflikter:

”*Lavintensitetskonflikter* kan defineres som politisk-militære kamper med hensigt å nå politiske, militære, sosiale, økonomiske eller psykologiske mål” (FFOD 2007: 27)

Se også COIN.

Nongovernmental organizations

”A private, self-governing, not-for-profit organization dedicated to alleviating human suffering; and/or promoting education, health care, economic development, environmental protection, human right, and conflict resolution; and/or encouraging the establishment of democratic institutions and civil society” (FM 3-24 2010: Glossary-7)

Order of Battle

Order of battle is the identification, command structure, strength, and disposition of personnel, equipment, and units of an armed force participating in field operations. (Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Order_of_battle)